

I. **název** vzdělávacího oboru: **VÝCHOVA K OBČANSTVÍ (VO)**

II. **charakteristika** vzdělávacího oboru:

<p>a) organizace:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vzdělávací obor Výchova k občanství spadá do vzdělávací oblasti <u>Člověk a společnost</u>. (Vzdělávací oblast <u>Člověk a společnost</u> zahrnuje vzdělávací obory: Výchova k občanství, Dějepis) ➤ Vzdělávací obor Výchova k občanství na 2. stupni základního vzdělávání navazuje svým vzdělávacím obsahem na vzdělávací oblast 1. stupně <u>Člověk a jeho svět</u>, a to na tyto tematické okruhy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Místo, kde žijeme</i> ▪ <i>Lidé kolem nás</i> a částečně na tematické celky ▪ <i>Lidé a čas</i> ▪ <i>Rozmanitost přírody</i>
<p>b) čas:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ V 6. – 9. ročníku je vyučována povinně 1 hodina týdně.
<p>c) obsah:</p> <p>prevence</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ V 6. -9. ročníku jsou zařazeny formou integrace do vzdělávacího oboru VO (Výchova k občanství) vybrané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru EV – Etická výchova. ➤ Vzdělávací obor Výchova k občanství je integrujícím předmětem, který sjednocuje poznatky, dovednosti a zkušenosti z výuky, osobního života žáků a informace z dalších zdrojů. K tomu využívá poznatky žáků z dalších vyučovacích předmětů vyučovaných na 2. stupni, především z Dějepis<u>u</u>, Zeměpis<u>u</u> a Výchovy ke zdraví. ➤ <u>Cílem</u> vyučovacího předmětu je <u>vybavit žáky</u> takovými <u>znalostmi a dovednostmi, které je připraví na aktivní zapojení do života v demokratické společnosti.</u> ➤ Důležitou součástí vzdělávání v daném vzdělávacím oboru je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova

k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

➤ Vzdělávací obor **Výchova k občanství:**

- se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáka v sociální realitě
- vede žáka k realistickému sebepoznání a k poznávání osobnosti druhých lidí
- vede k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací
- seznamuje žáky se vztahy v rodině a v širších společenstvích
- seznamuje žáky s hospodářským životem

▪ **rozvíví orientaci žáků ve světě financí**

- přibližuje žákům úkoly politických institucí a orgánů, **včetně činností armády**
- učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití
- učí žáky přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky
- rozvíjí občanské a právní vědomí žáků

▪ **vede žáky k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i mimořádných událostech**

- ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života
- posiluje smysl jednotlivců pro občanskou i osobní odpovědnost
- motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti

▪ **prostřednictvím diskuze, kritického sledování mediálních sdělení nebo prostřednictvím inscenačních metod přibližuje žákům problematiku korupce**

➤ **Metody výuky**

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru **Výchova k občanství** získávají žáci například prostřednictvím těchto metod výuky:

- diskuze
- kritické sledování mediálních sdělení
- skupinová práce
- samostatná práce

- modelové situace, inscenační metody
- praktická cvičení
- řešení problémových úloh
- hry

III. zařazení tematických okruhů **průřezových témat:**

průřezová témata:	zkratky:		II. stupeň
Osobnostní a sociální výchova	OSV		X
Výchova demokratického občana	VDO		X
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	VMEGS		X
Multikulturní výchova	MuV		X
Environmentální výchova	EnV		X
Mediální výchova	MeV		X

IV. výchovné a vzdělávací strategie, které vedou k utváření klíčových kompetencí:**II. stupeň:**

klíčové kompetence: (žák)	výchovné a vzdělávací strategie: (učitel)
kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none">✓ učíme žáky propojovat získané poznatky do širších celků a nalézat souvislosti✓ vedeme je k tomu, aby získané poznatky hodnotili, třídili, vyvozovali z nich závěry a efektivně je využívali v procesu učení i v praktickém životě
kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none">✓ vedeme je k vyhledávání vhodných informací a k práci s nimi✓ podporujeme je v tvořivém přístupu k řešení problému✓ učíme je nalézat různá řešení problémů a kriticky myslet✓ vedeme je k tomu, aby byli schopni obhájit svá rozhodnutí a aby si byli vědomi zodpovědnosti za svá rozhodnutí

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ učíme žáka orientovat se v problematice peněz a cen; k odpovědnému spravování osobního (domácího) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
kompetence komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> ✓ vedeme je k tomu, aby vyjadřovali své myšlenky a názory souvisle a kultivovaně ✓ učíme je naslouchat druhým lidem a vhodně reagovat na jejich projevy ✓ vedeme je k tomu, aby obhájili svůj názor ✓ učíme je komunikovat na odpovídající úrovni ✓ prostřednictvím mediálních sdělení vedeme žáky k prokázání schopnosti diskutovat o problematice korupce
kompetence sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> ✓ učíme je naslouchat druhému a pomáhat mu ✓ vedeme je ke spolupráci ve skupině ✓ učíme je zhodnotit svoji práci i práci ostatních ✓ upevňujeme dobré mezilidské vztahy ✓ diskutujeme ve skupině
kompetence občanské	<ul style="list-style-type: none"> ✓ vedeme je k tomu, aby si byli vědomi svých práv a povinností ✓ učíme je respektovat názory ostatních ✓ vedeme žáky k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství ✓ formujeme a rozvíjíme jejich volní a charakterové rysy ✓ učíme je rozhodovat se zodpovědně podle dané situace ✓ vedeme je k tomu, aby projevovali pozitivní postoj k tradicím a kulturnímu i historickému dědictví ✓ vedeme žáky k získávání základní orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti ✓ vedeme žáky k uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
kompetence pracovní	<ul style="list-style-type: none"> ✓ učíme je dodržovat vymezená pravidla ✓ vedeme je k využívání získaných znalostí v zájmu vlastního rozvoje

VO	Výchova k občanství	6. ročník	dotace: 1	(povinný)
-----------	----------------------------	------------------	------------------	------------------

Úvod k výuce občanské výchovy (6. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (dílčí)	učivo
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ porozumí pojmům občan, občanství, národnost 	<ul style="list-style-type: none"> • úvod k výuce občanské výchovy
	průřezová témata	

Člověk v rytmu času (6. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (dílčí)	učivo
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pochopí význam času v praktickém životě člověka, relativnost času, měření času, letní čas, orloj, relativní vnímání času ➤ uvědomí si člověka jako nedílnou součást přírody ➤ porozumí významu pojmu rovnodennost, slunovrat, kalendář ➤ orientuje se v čase 	<ul style="list-style-type: none"> • čas • cyklus přírody
	průřezová témata	

Rodinný život (6. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (dílčí)	učivo
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pochopí postavení rodiny v dnešní společnosti ➤ seznámí se s typy rodiny ➤ pochopí význam rolí v životě dnešního člověka ➤ vysvětlí pojem rodokmen ➤ uvědomí si, za jakých podmínek lze uzavřít manželství ➤ seznámí se s citovou funkcí rodiny ➤ pochopí sílu rodinných vazeb ➤ seznámí se s biologickou funkcí rodiny 	<ul style="list-style-type: none"> • rodina • rodinné a příbuzenské vztahy • manželství • citová funkce rodiny • vytvoření rodiny, vývoj rodiny • bezpečnost dětí • výchova + rodina • náhradní výchova, ústavní výchovná zařízení, pěstounská péče,

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s ochrannou funkcí rodiny ➤ seznámí se s materiální funkcí rodiny a s úlohou peněz a majetku v životě člověka ➤ dozví se, kde hledat pomoc ➤ seznámí se s výchovnou funkcí rodiny a vlivem rodiny na výchovu člověka ➤ dozví se, jaké jsou možnosti náhradní výchovy 	osvojení, adopce
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uvede příklady příjmů a výdajů domácnosti ➤ sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • rodinný rozpočet
	průřezová témata OSV: K	

Když rozhodují vteřiny (6. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (dílčí)	učivo
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se se zásadami první pomoci při ohrožení života 	<ul style="list-style-type: none"> • zástava dýchání, zástava činnosti srdce a krevního oběhu, prudké krvácení
	průřezová témata	

Život ve škole (6. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (dílčí)	učivo
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se se systémem našeho školství ➤ pochopí význam celoživotního vzdělávání ➤ pochopí důležitost pravidel a norem ➤ zná pravidla školního řádu – svá práva i povinnosti ➤ seznámí se se zásadami racionální přípravy na vyučování 	<ul style="list-style-type: none"> • celoživotní vzdělávání, školní docházka • pravidla školního života, školní řád • plánování, organizace, metody učení
	průřezová témata OSV: RSP, SRaSO, K VDO: OSŠ	

Domov (6. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-4-02	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uvědomí si význam domova a svůj vztah k obci ➤ pochopí význam podílu občana na životě své obce ➤ seznámí se se státní správou a samosprávou ➤ seznámí se s fungováním obecního úřadu ➤ uvědomí si význam životního prostředí pro člověka a svoji odpovědnost za něho <p>VO-9-4-02 ROZLIŠUJE A POROVNÁVÁ ÚKOLY JEDNOTLIVÝCH SLOŽEK STÁTNÍ MOCI ČR I JEJICH ORGÁNŮ A INSTITUCÍ, UVEDE PŘÍKLADY INSTITUCÍ A ORGÁNŮ, KTERÉ SE PODÍLEJÍ NA SPRÁVĚ OBCÍ, KRAJŮ A STÁTU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • domov, vztah k obci • obec • obecní zřízení • životní prostředí
VO-9-5-05	<p>VO-9-5-05 OBJASNÍ SOUVISLOSTI GLOBÁLNÍCH A LOKÁLNÍCH PROBLÉMŮ, UVEDE PŘÍKLADY MOŽNÝCH PROJEVŮ A ZPŮSOBŮ ŘEŠENÍ GLOBÁLNÍCH PROBLÉMŮ NA LOKÁLNÍ ÚROVNI – V OBCI, REGIONU.</p>	
	<p>průřezová témata OSV: K VDO: OSŠ, POPŽ EnV: ŽP, VČP</p>	

Má vlast (6. ročník)		
číslo výstupu	výstupy	učivo
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s odlišnostmi života v regionech ➤ pochopí význam dobré znalosti mateřského jazyka i cizích jazyků ➤ zná státní symboly a jejich význam 	<ul style="list-style-type: none"> • život v regionech • český jazyk, cizí jazyk, spisovná a nespisovná čeština • státní symboly • ČR – demokratický právní systém

VO-9-1-01	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s Ústavou ČR ➤ seznámí se s typy státní moci VO-9-1-01 OBJASNÍ ÚČEL DŮLEŽITÝCH SYMBOLŮ NAŠEHO STÁTU A ZPŮSOBY JEJICH POUŽÍVÁNÍ.	
VO-9-4-02	VO-9-4-02 ROZLIŠUJE A POROVNÁVÁ ÚKOLY JEDNOTLIVÝCH SLOŽEK STÁTNÍ MOCI ČR I JEJICH ORGÁNŮ A INSTITUCÍ, UVEDE PŘÍKLADY INSTITUCÍ A ORGÁNŮ, KTERÉ SE PODÍLEJÍ NA SPRÁVĚ OBCÍ, KRAJŮ A STÁTU.	
průřezová témata		

Z historie (6. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (dílčí)	učivo
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s nejstaršími dějinami ➤ prohloubí svůj zájem o českou národní minulost ➤ získá zájem o historii českého národa ➤ pochopí přínos významných osobností – umělců, vynálezců, sportovců, politiků ➤ seznámí se s českými prezidenty a jejich činností v této funkci ➤ seznámí se s hlavním městem jako důležitým centrem ČR ➤ pochopí její kulturní a historický význam 	<ul style="list-style-type: none"> • od pravěku až k prvním Přemyslovcům • od Lucemburků po 20. století • významné osobnosti • naši prezidenti • Praha
průřezová témata		

„Miniúvod“ do lidských práv (6. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-1-02 prevence	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uvědomí si závažnost lidské nesnášenlivosti ➤ rozpozná některé její projevy VO-9-1-02 ROZLIŠUJE PROJEVY VLASTENECTVÍ OD PROJEVŮ NACIONALISMU.	<ul style="list-style-type: none"> • podobnost a rozdílnost lidí
VO-9-4-05	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se se základními dokumenty o lidských právech ➤ pochopí význam jednoty práv a povinností a nutnost vzniku zákonů VO-9-4-05 PŘIMĚŘENĚ UPLATŇUJE SVÁ PRÁVA VČETNĚ PRÁV SPOTŘEBITELE A RESPEKTUJE PRÁVA A OPRÁVNĚNÉ ZÁJMY DRUHÝCH LIDÍ, POSODÍ VÝZNAM OCHRANY LIDSKÝCH PRÁV A SVOBOD, ROZUMÍ POVINNOSTEM OBČANA PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANY STÁTU.	<ul style="list-style-type: none"> • Všeobecná deklarace lidských práv, Úmluva o právech dítěte • práva a povinnosti
VO-9-1-08	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s různými technikami řešení konfliktů ➤ porozumí pojmu kompromis VO-9-1-08 OBJASNÍ POTŘEBU TOLERANCE VE SPOLEČNOSTI, RESPEKTUJE KULTURNÍ ZVLÁŠTNOSTI I ODLIŠNÉ NÁZORY, ZÁJMY, ZPŮSOBY CHOVÁNÍ A MYŠLENÍ LIDÍ, ZAUJÍMÁ TOLERATNÍ POSTOJE K MENŠINÁM.	<ul style="list-style-type: none"> • konflikt a jeho řešení
	průřezová témata OSV: KaK VDO: OOSS, PD MuV: KD, EP, PSSS	

Integrace EV do vzdělávacího oboru VO

EV		VO – VI. ročník
výstupy EV (zápis RVP výstupů do TK)		tematický celek, téma
EV VI.	EV-9-1-01 ŽÁK KOMUNIKUJE OTEVŘENĚ, PRAVDIVĚ, S POROZUMĚNÍM PRO POTŘEBY DRUHÝCH A PŘIMĚŘENĚ SITUACI.	<ul style="list-style-type: none"> • hádka <u>Miniúvod do lidských práv</u> Moje práva – tvoje práva Konflikt a jeho řešení
EV VI.	EV-9-1-08 ŽÁK ANALYZUJE ETICKÉ ASPEKTY RŮZNÝCH ŽIVOTNÍCH SITUACÍ.	<ul style="list-style-type: none"> • význam a zásady soutěživosti • zdravá soutěživost • význam pravidel • význam pravidel ve hře a jejich dodržování • asertivita a prosociálnost v soutěživých situacích • prosociálnost a sport • umění férově se prosadit a obhájit <u>Život ve škole</u> Škola – základ života Význam pravidel a norem Práva a povinnosti Soutěživost Asertivita I ve škole s pravidly Pravidla školního života Školní řád, školní parlament Umění učit se Plánování, organizace
EV VI.	EV-9-1-09 ŽÁK SE ROZHODUJE UVÁŽLIVĚ A VHODNĚ V KAŽDODENNÍCH SITUACÍCH A NEVYHÝBÁ SE ŘEŠENÍ OSOBNÍCH PROBLÉMŮ.	<ul style="list-style-type: none"> • poznání vlastní rodiny a jejích pravidel • role v rodině • pochopení jednotlivých členů rodiny • úcta ke členům rodiny • úcta ke stáří • hodnota rodiny • uplatnění sociálních dovedností v rodině <u>Rodinný život</u> Postavení rodiny v dnešní společnosti Význam rolí v životě dnešního člověka, rodokmen Funkce rodiny
EV IX.		<ul style="list-style-type: none"> • tolerance k lidem s jiným světovým názorem • informace o různých světových názorech <u>„Miniúvod“ do lidských práv</u> Podobnost a rozdílnost

EV VI.	EV-9-1-10 ŽÁK APLIKUJE POSTOJE A ZPŮSOBILOSTI, KTERÉ ROZVÍJEJÍ MEZILIDSKÉ VZTAHY.	<ul style="list-style-type: none"> • zodpovědnost za životní prostředí • ochrana přírody a prosociálnost • etický rozměr ochrany přírody 	<u>Domov</u> Životní prostředí
EV VII.		<ul style="list-style-type: none"> • nezralé rodičovství 	<u>Rodinný život</u>
EV IX.		<ul style="list-style-type: none"> • informace o menšinách • vztah k menšinám 	<u>„Miniúvod“ do lidských práv</u>
EV VIII.	EV-9-1-03 ŽÁK ANALYZUJE A APLIKUJE EMPATII V KOLEKTIVU.	<ul style="list-style-type: none"> • pochopení rodičů, sourozenců a dalších členů rodiny • vzájemné pochopení ve třídě 	<u>Rodinný život</u> <u>Život ve škole</u>

VO	Výchova k občanství	7. ročník	dotace: 1	(povinný)
-----------	----------------------------	------------------	------------------	------------------

Život mezi lidmi (7. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-1-03	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pochopí důležitost výchovy a vlivu okolí na vývoj jedince ➤ umí zasáhnout a předcházet konfliktům a neshodám se spolužáky <p>VO-9-1-03 ZDŮVODNÍ NEPŘIJATELNOST VANDALSKÉHO CHOVÁNÍ A AKTIVNĚ PROTI NĚMU VYSTUPUJE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • socializace • sociální skupina, vliv rodiny • ve škole • mezi vrstevníky • komunikace, slovní komunikace, mimoslovní komunikace, komunikační prostředky • média, hromadné sdělovací a komunikační prostředky, masmédiá
VO-9-1-07	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uvědomí si vliv skupiny ➤ rozpozná možný negativní vliv kamarádů ➤ volí vhodné prostředky komunikace <p>VO-9-1-07 UPLATŇUJE VHODNÉ ZPŮSOBY CHOVÁNÍ A KOMUNIKACE V RŮZNÝCH ŽIVOTNÍCH SITUACÍCH, PŘÍPADNĚ NESHODY ČI KONFLIKTY S DRUHÝMI LIDMI ŘEŠÍ NENÁSILNÝM ZPŮSOBEM.</p>	
VO-9-1-05	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s různorodostí médií ➤ kriticky přistupuje k informacím <p>VO-9-1-05 KRITICKY PŘISTUPUJE K MEDIÁLNÍM INFORMACÍM, VYJÁDŘÍ SVŮJ POSTOJ K PŮSOBENÍ PROPAGANDY A REKLAMY NA VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ A CHOVÁNÍ LIDÍ.</p>	
	<p>průřezová témata OSV: HPPE, K, PL, MV, KaK VDO: PD MuV: LV MeV: KČPPMS, TMS</p>	

Člověk a kultura (7. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-1-04	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí obsah pojmu kultura ➤ snaží se poznat jiné kultury ➤ rozlišuje druhy umění ➤ respektuje vkus druhých ➤ seznámí se s nejvýznamnějšími náboženstvími ➤ zamyslí se nad jejich významem ➤ zamyslí se nad původem náboženství a jeho významem ➤ upevní znalost slušného chování ➤ rozpozná, jak se chovat v konkrétní situaci ➤ osvojí si aktivní životní styl <p>VO-9-1-04 ZHODNOTÍ NABÍDKU KULTURNÍCH INSTITUCÍ A CÍLENĚ Z NÍ VYBÍRÁ AKCE, KTERÉ HO ZAJÍMAJÍ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kultura • umění • krása, kýč, móda • víra a náboženství, světová náboženství, animismus, fetišismus, totemismus, polyteismus, mýty • pravidla slušného chování • kulturní instituce
	<p>průřezová témata OSV: MV MuV: LV EnV: ŽP</p>	

Přírodní a kulturní bohatství (7. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-5-05	<ul style="list-style-type: none"> ➤ má zájem o naši zemi ➤ zamyslí se nad působením člověka na přírodu ➤ seznámí se s možnostmi ochrany životního prostředí <p>VO-9-5-05 OBJASNÍ SOUVISLOSTI GLOBÁLNÍCH A LOKÁLNÍCH PROBLÉMŮ, UVEDE PŘÍKLADY MOŽNÝCH PROJEVŮ A ZPŮSOBŮ ŘEŠENÍ GLOBÁLNÍCH PROBLÉMŮ NA LOKÁLNÍ ÚROVNI – V OBCI, REGIONU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • přírodní a kulturní památky • ochrana přírodního a kulturního bohatství • organizace a instituce pro ochranu životního prostředí
	<p>průřezová témata EnV: ŽP</p>	

Majetek v našem životě (7. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-3-01	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s funkcí peněz ➤ uspokojuje přiměřeně své potřeby ➤ rozlišuje druhy vlastnictví <p>VO-9-3-01 ROZLIŠUJE A POROVNÁVÁ RŮZNÉ FORMY VLASTNICTVÍ, VČETNĚ DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ, A ZPŮSOBY JEJICH OCHRANY, UVEDE PŘÍKLADY.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • potřeby, přání, statky, služby, směna, peníze • majetek a vlastnictví • životní úroveň, životní styl, konzumní společnost
VO-9-4-05	<ul style="list-style-type: none"> ➤ naučí se respektovat majetek druhých <p>VO-9-4-05 PŘIMĚŘENĚ UPLATŇUJE SVÁ PRÁVA VČETNĚ PRÁV SPOTŘEBITELE A RESPEKTUJE PRÁVA A OPRÁVNĚNÉ ZÁJMY DRUHÝCH LIDÍ, POSODÍ VÝZNAM OCHRANY LIDSKÝCH PRÁV A SVOBOD, ROZUMÍ POVINNOSTEM OBČANA PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANY STÁTU.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ umí vysvětlit, co ovlivňuje životní úroveň lidí 	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uvede příklady vlastnictví a objasní zásady jeho ochrany včetně duševního vlastnictví 	<ul style="list-style-type: none"> • majetek a vlastnictví
průřezová témata		

Řízení společnosti (7. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pochopí pojmy demokracie, autokracie, republika, teokracie 	<ul style="list-style-type: none"> • stát, formy státu, znaky státu • demokracie • volby, volební právo • začlenění do veřejného života, státní správa, samospráva
VO-9-4-01	<p>VO-9-4-01 ROZLIŠUJE NEJČASTĚJŠÍ TYPY A FORMY STÁTŮ A NA PŘÍKLADECH POROVNÁ JEJICH ZNAKY.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pochopí základní demokratické principy a jedná v souladu s nimi 	
VO-9-4-03	<p>VO-9-4-03 OBJASNÍ VÝHODY DEMOKRATICKÉHO ZPŮSOBU</p>	

VO-9-4-04	ŘÍZENÍ STÁTU PRO KAŽDODENNÍ ŽIVOT OBČANŮ. <ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí význam volebního práva ➤ seznámí se s možnostmi zapojení občanů do veřejného života VO-9-4-04 VYLOŽÍ SMYSL VOLEB DO ZASTUPITELSTEV V DEMOKRATICKÝCH STÁTECH A UVEDE PŘÍKLADY, JAK MOHOU VÝSLEDKY VOLEB OVLIVŇOVAT KAŽDODENNÍ ŽIVOT OBČANŮ.	
	průřezová témata VDO: OOSS, POPŽ, PD MuV: PSSS	

Svět kolem nás (7. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
 VO-9-5-01 VO-9-1-09	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s úkoly Evropské unie VO-9-5-01 POPÍŠE VLIV ZAČLENĚNÍ ČR DO EU NA KAŽDODENNÍ ŽIVOT OBČANŮ, UVEDE PŘÍKLADY PRÁV OBČANŮ ČR V RÁMCI EU I MOŽNÝCH ZPŮSOBŮ JEJICH UPLATŇOVÁNÍ. <ul style="list-style-type: none"> ➤ pochopí pojmy tolerance, předsudek, rasismus, xenofobie, diskriminace, antisemitismus VO-9-1-09 ROZPOZNÁVÁ NETOLERANTNÍ, RASISTICKÉ, XENOFORNÍ A EXTREMISTICKÉ PROJEVY V CHOVÁNÍ LIDÍ A ZAUJÍMÁ AKTIVNÍ POSTOJ PROTI VŠEM PROJEVŮM LIDSKÉ NESNÁŠENLIVOSTI. <ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s úkoly OSN a NATO ➤ uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR 	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce mezi zeměmi Evropy, Evropská unie • národnostní menšiny, předsudky • nadnárodní organizace, OSN, NATO, Rada Evropy, konsensus

Lidská práva (7. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
 prevence	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s některými dokumenty lidských práv ➤ prohloubí si poznatky o různých druzích diskriminace ➤ rozpozná porušování svobody 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ lidská práva, Všeobecná deklarace lidských práv, Listina základních práv a svobod ➤ diskriminace, rasismus, xenofobie, rovnost a nerovnost ➤ svoboda, autorita ➤ morálka, mravnost, svědomí
VO-9-1-08	VO-9-1-08 OBJASNÍ POTŘEBU TOLERANCE VE SPOLEČNOSTI, RESPEKTUJE KULTURNÍ ZVLÁŠTNOSTI I ODLIŠNÉ NÁZORY, ZÁJMY, ZPŮSOBY CHOVÁNÍ A MYŠLENÍ LIDÍ, ZAUJÍMÁ TOLERANTNÍ POSTOJE K MENŠINÁM.	
VO-9-1-10	VO-9-1-10 POSODÍ A NA PŘÍKLADECH DOLOŽÍ PŘÍNOS SPOLUPRÁCE LIDÍ PŘI ŘEŠENÍ KONKRÉTNÍCH ÚKOLŮ A DOSAHOVÁNÍ NĚKTERÝCH CÍLŮ V RODINĚ, VE ŠKOLE, V OBCI. <ul style="list-style-type: none"> ➤ porozumí pojmu morálka ➤ rozpozná, co je dobré a morální 	
VO-9-1-03	VO-9-1-03 ZDŮVODNÍ NEPŘIJATELNOST VANDALSKÉHO CHOVÁNÍ A AKTIVNĚ PROTI NĚMU VYSTUPUJE.	
	průřezová témata OSV: HPPE, MV VDO: OOSS	

Integrace EV do vzdělávacího oboru VO

EV		VO – VII. ročník
výstupy EV (zápis RVP výstupů do TK)	učivo	tematický celek, téma
EV VI. EV-9-1-05 ŽÁK ROZLIŠUJE MANIPULAČNÍ	<ul style="list-style-type: none"> • nabídka pozitivních vzorů v médiích 	Člověk a kultura

VII.	PŮSOBNÍ MEDIÍ A IDENTIFIKUJE SE S POZITIVNÍMI PROSOCIÁLNÍMI VZORY.	<ul style="list-style-type: none"> kritický přístup k působení médií média a volný čas základní informace o vlivu vzorů na život jedince, funkce vzorů 	Kulturní instituce Média a masmédia <u>Život mezi lidmi</u> Média, hromadné sdělovací a komunikační prostředky, masmédia Kritický přístup k informacím
EV VI.	EV-9-1-10 ŽÁK APLIKUJE POSTOJE A ZPŮSOBILOSTI, KTERÉ ROZVÍJÍ MEZILIDSKÉ VZTAHY.	<ul style="list-style-type: none"> zodpovědnost za životní prostředí ochrana přírody a prosociálnost etický rozměr ochrany přírody 	<u>Přírodní a kulturní bohatství</u> Přírodní památky Ochrana přírodního a kulturního bohatství Organizace a instituce pro ochranu životního prostředí
EV VIII.		<ul style="list-style-type: none"> mrvní hodnoty a normy podněty pro rozvoj morálního úsudku každodenní události a morální úsudek morální úsudek a školní prostředí 	<u>Život mezi lidmi</u> Sociální role, skupina Školní a mimoškolní instituce
EV IX.		<ul style="list-style-type: none"> informace o menšinách vztah k menšinám pozitivní vztah k diverzitám tolerance bída světa informovanost o situaci zemí třetího světa formy humanitární pomoci humanitární projekty 	<u>Svět kolem nás</u> <u>Lidská práva</u>
EV IX.		<ul style="list-style-type: none"> dobro a zlo svědomí morální dilemata etické ctnosti etika pevného bodu běh lidského života – lidský vývoj 	<u>Lidská práva</u> Svoboda, autorita Morálka, mravnost, svědomí
EV VII.		EV-9-1-01 ŽÁK KOMUNIKUJE OTEVŘENĚ A PRAVDIVĚ, S POROZUMĚNÍM PRO POTŘEBY	<ul style="list-style-type: none"> připomenutí základních komunikačních dovedností

	DRUHÝCH A PŘIMĚŘENĚ SITUACI.	<ul style="list-style-type: none"> význam pravdivé komunikace autentičnost v komunikaci souhlasnost verbální a neverbální komunikace 	
EV VII.	EV-9-1-02 ŽÁK RESPEKTUJE VELIKOST A DŮSTOJNOST LIDSKÉ OSOBY, OBJEVUJE VLASTNÍ JEDINEČNOST A IDENTITU A VYTVÁŘÍ SI ZDRAVÉ SEBEVĚDOMÍ.	<ul style="list-style-type: none"> sebepřijetí radost a optimismus v životě práce s chybami seberozvoj 	<u>Život mezi lidmi</u> Socializace Důležitost výchovy a vliv okolí na vývoj jedince
EV VIII.		<ul style="list-style-type: none"> lidská práva zdroje lidských práv svoboda rovnost potenciality člověka pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích 	<u>Lidská práva</u>
EV VII.	EV-9-1-06 ŽÁK SPOLUPRACUJE I V OBTÍŽNÝCH SOCIÁLNÍCH SITUACÍCH.	<ul style="list-style-type: none"> limity prosociálnosti 	<u>Život mezi lidmi</u>
EV VIII.	EV-9-1-08 ŽÁK ANALYZUJE ETICKÉ ASPEKTY RŮZNÝCH ŽIVOTNÍCH SITUACÍ.	<ul style="list-style-type: none"> rozumné nakládání s penězi peníze jako prostředek vztah mezi ekonomikou a etikou rozvíjení ekonomických ctností – šetrnost, podnikavost atd. skromnost konzumní způsob života 	<u>Majetek v našem životě</u>

VO	Výchova k občanství	8. ročník	dotace: 1	(povinný)
-----------	----------------------------	------------------	------------------	------------------

Osobnost (8. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-2-01	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uvědomí si změny fyzické, psychické a sociální během vývoje organismu ➤ připomene si znaky jednotlivých vývojových období ➤ seznámí se s pojmem osobnost ➤ diskutuje, co přináší dospělost a stáří hezkého a jaké problémy jsou s nimi spojeny ➤ pochopí pojmy sebepojetí, sebepoznání, sebehodnocení, sebevědomí ➤ vyzkouší si metody posilující sebevědomí ➤ porozumí pojmům temperament a charakter ➤ zamyslí se nad tím, jak se charakter projevuje na jednání člověka ➤ seznámí se s pojmy motiv, zájem ➤ uvědomí si, co nás motivuje ➤ rozlišuje vyšší a nižší potřeby ➤ porozumí pojmům vloha, schopnost, inteligence, nadání, talent, genialita, kreativita ➤ uvědomí si, že vlohy je třeba rozvíjet vlastní činností ➤ vědomě rozvíjí kreativitu <p>VO-9-2-01 OBJASNÍ, JAK MŮŽE REALISTIČTĚJŠÍ POZNÁNÍ A HODNOCENÍ VLASTNÍ OSOBNOSTI A POTENCIÁLU POZITIVNĚ OVLIVNIT JEHO ROZHODOVÁNÍ, VZTAHY S DRUHÝMI LIDMI I KVALITU ŽIVOTA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozdíly mezi lidmi, biologické, psychické a sociální změny • osobnost, puberta, adolescence, poznání sebe sama • představy o budoucnosti, dospělost, stáří • sebepojetí, sebepoznání, sebehodnocení, sebevědomí, sebeuvědomování, vůle • temperament, typy temperamentu, charakter • motivy, zájmy, potřeby, hodnoty • vlohy, schopnosti, dovednosti, inteligence, nadání, talent, genialita, kreativita
VO-9-2-02	<p>VO-9-2-02 POSOUDÍ VLIV OSOBNÍCH VLASTNOSTÍ NA DOSAHOVÁNÍ INDIVIDUÁLNÍCH I SPOLEČNÝCH CÍLŮ, OBJASNÍ VÝZNAM VŮLE PŘI DOSAHOVÁNÍ CÍLŮ A</p>	

	PŘEKONÁVÁNÍ PŘEKÁŽEK.	
	průřezová témata OSV: ŘPRD, HPPE, SaS, SRaSO, K	

Psychické procesy a stavy (8. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-2-04	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s pojmy vjem, smyslové a sociální vnímání ➤ ověří si existenci smyslových klamů ➤ procvičí svou všímavost a představivost ➤ seznámí se s pojmy myšlení, pojem, myšlenkové operace ➤ vyzkouší a procvičí svou schopnost myšlení ➤ seznámí se s pojmy paměť, zapomínání, pozornost a pochopí jejich zákonitosti ➤ vyzkouší si různé druhy paměti ➤ otestuje si svou pozornost a svůj typ paměti ➤ porozumí pojům hra, učení, práce ➤ seznámí se s rozdílnými funkcemi pravé a levé hemisféry ➤ pokusí se určit, která hemisféra je dominantní ➤ porozumí pojům city, afekt, vášně, nálada a seznámí se s jejich základními vlastnostmi ➤ uvědomí si a pojmenuje své emoce ➤ akceptuje své city a kontroluje je <p>VO-9-2-04 POPÍŠE, JAK LZE USMĚRŇOVAT A KULTIVOVAT CHARAKTEROVÉ A VOLNÍ VLASTNOSTI, ROZVÍJET OSOBNÍ PŘEDNOSTI, PŘEKONÁVAT OSOBNÍ NEDOSTATKY A PĚSTOVAT ZDRAVOU SEBEDŮVĚRU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • smyslové poznávání skutečnosti – vnímání, vjem, smyslové klamy, sociální vnímání a poznávání, všímavost, představivost • rozumové poznávání skutečnosti – myšlení, řeč, myšlenkové operace, řešení problémů • paměť, zapomínání, pozornost • hra, učení, práce • city, jejich druhy a vlastnosti

	průřezová témata OSV: RSP, SaS, SRaSO, Ko	
--	--	--

Člověk v sociálních vztazích (8. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-2-03	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s pojmy asertivní, pasivní a agresivní jednání ➤ naučí se vyjadřovat vlastní názor a postoje ➤ umí přijímat kritiku a pochvalu ➤ porozumí pojmům stres, konflikt, kompromis ➤ učí se zvládat stresové situace ➤ rozlišuje původce stresu ➤ uvědomí si, že zdraví je jednotou tělesné a duševní pohody <p>VO-9-2-03 ROZPOZNÁVÁ PROJEVY ZÁPORNÝCH CHARAKTEROVÝCH VLASTNOSTÍ U SEBE I U DRUHÝCH LIDÍ, KRITICKY HODNOTÍ A VHODNĚ KORIGUJE SVÉ CHOVÁNÍ A JEDNÁNÍ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • asertivní, pasivní a agresivní jednání • náročné životní situace • tělesné a duševní zdraví
	průřezová témata OSV: RSP, ŘPRD, PH, PL, Ko, KaK	

Člověk, stát a hospodářství (8. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s pojmy statky, specializace, efektivita ➤ popíše základní funkce dělby práce v rodině a společnosti ➤ seznámí se s pojmy odvětví, výrobní faktory ➤ rozlišuje výrobní a nevýrobní odvětví ➤ orientuje se v síti obchodů a služeb v obci ➤ vyjmenuje příklad výrobních faktorů 	<ul style="list-style-type: none"> • dělba práce, specializace • výrobní a nevýrobní odvětví, výrobní faktory, sjednávání nákupů, statků a služeb • trh, nabídka, poptávka, fungování trhu, cena zboží, ekonomika

VO-9-3-08	VO-9-3-08 ROZLIŠUJE A POROVNÁVÁ ÚLOHU VÝROBY, OBCHODU A SLUŽEB, UVEDE PŘÍKLADY JEJICH SOUČINNOSTI.	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ na příkladu vysvětlí, jak nabídka a poptávka ovlivňuje cenu ➤ porozumí pojmům trh, nabídka, poptávka, firmy, domácnosti ➤ vyloží podstatu fungování trhu 	
VO-9-3-06	VO-9-3-06 NA PŘÍKLADU CHOVÁNÍ KUPUJÍCÍCH A PRODÁVAJÍCÍCH VYLOŽÍ PODSTATU FUNGOVÁNÍ TRHU, OBJASNÍ VLIV NABÍDKY A POPTÁVKY NA TVORBU CENY A JEJÍ ZMĚNY, NA PŘÍKLADU UKÁŽE TVORBU CENY JAKO SOUČET NÁKLADŮ, ZISKU A DPH, POPÍŠE VLIV INFLACE NA HODNOTU PENĚŽ.	
	průřezová témata	

Právní minimum (8. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí rozdíl mezi právními a morálními normami ➤ procvičí schopnost spolupráce ve třídě ➤ uvědomí si důležitost spolupráce ➤ seznámí se se systémem práva ➤ porozumí pojmům právní vztah, právní řád, právní odpověď ➤ pochopí, že neznalost zákona neomlouvá ➤ seznámí se s Ústavou ČR ➤ vyhledá informace v Ústavě ČR ➤ seznámí se s pojmy poměrný a většinový systém, mandát, poslanecká imunita 	<ul style="list-style-type: none"> • morálka a právní normy • právní vztah, právní řád, právní systém, právní předpisy, právní normy • Ústava • moc zákonodárná • moc výkonná • moc soudní • základní práva a svobody • politika • státní moc

VO-9-4-02	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s průběhem legislativního procesu ➤ pochopí rozdíl mezi poměrným a většinovým zastoupením ➤ seznámí se s tím, jak funguje výkonná moc ➤ pochopí význam a úkoly vlády a prezidenta ➤ seznámí se s významem soudní moci <p>VO-9-4-02 ROZLIŠUJE A POROVNÁVÁ ÚKOLY JEDNOTLIVÝCH SLOŽEK STÁTNÍ MOCI ČR I JEJÍCH ORGÁNŮ A INSTITUCÍ, UVEDE PŘÍKLADY INSTITUCÍ A ORGÁNŮ, KTERÉ SE PODÍLEJÍ NA SPRÁVĚ OBCÍ, KRAJŮ A STÁTU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • právo v Evropě • práva a povinnosti občana
VO-9-4-04	<p>VO-9-4-04 VYLOŽÍ SMYSL VOLEB DO ZASTUPITELSTEV V DEMOKRATICKÝCH STÁTECH A UVEDE PŘÍKLADY, JAK MOHOU VÝSLEDKY VOLEB OVLIVŇOVAT KAŽDODENNÍ ŽIVOT OBČANŮ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ porozumí rozdílu mezi občanskoprávním a trestním řízením ➤ upevní své znalosti o základních lidských právech a povinnostech ➤ naučí se prosazovat svá práva a respektovat přitom práva druhých 	
VO-9-4-05	<p>VO-9-4-05 PŘIMĚŘENĚ UPLATŇUJE SVÁ PRÁVA VČETNĚ PRÁV SPOTŘEBITELE A RESPEKTUJE PRÁVA A OPRÁVNĚNÉ ZÁJMY DRUHÝCH LIDÍ, POSODÍ VÝZNAM OCHRANY LIDSKÝCH PRÁV A SVOBOD, ROZUMÍ POVINNOSTEM OBČANA PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANY STÁTU.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s pojmy politické spektrum, pravice, levice, pluralita ➤ rozliší hlavní principy levicových a pravicových stran ➤ umí odpovědně využít své volební právo ➤ seznámí se s orgány EU a jejich funkcemi ➤ porovná soustavu orgánů EU se soustavou orgánů ČR ➤ zajímá se o aktuální situaci v EU 	
VO-9-5-01	<p>VO-9-5-01 POPÍŠE VLIV ZAČLENĚNÍ ČR DO EU NA KAŽDODENNÍ ŽIVOT OBČANŮ, UVEDE PŘÍKLADY PRÁV</p>	

	OBČANŮ ČR V RÁMCI EU I MOŽNÝCH ZPŮSOBŮ JEJICH UPLATŇOVÁNÍ.	
	➤ uvede příklady korupčního jednání	• právní řád
	průřezová témata OSV: HPPE, MV, KaK VDO: OOSS, POPŽ, PD	

Integrace EV do vzdělávacího oboru VO

EV		VO – VIII. ročník
výstupy EV (zápis RVP výstupů do TK)		tematický celek, téma
EV VII.	EV-9-1-04 ŽÁK NAHRAZUJE AGRESIVNÍ A PASIVNÍ CHOVÁNÍ CHOVÁNÍM ASERTIVNÍM, NEAGRESIVNÍM ZPŮSOBEM OBHAJUJE SVÁ PRÁVA.	Člověk v sociálních vztazích Asertivní, pasivní a agresivní jednání Psychické procesy a stavy Smyslové a rozumové poznávání skutečnosti Paměť, zapomínání, pozornost Hra, učení, práce City, jejich druhy a vlastnosti
EV VII.		Člověk v sociálních vztazích Asertivní, pasivní a agresivní jednání

EV VIII.		<ul style="list-style-type: none"> • typy manipulátoru • manipulační pověry • zásady reakce na manipulaci • asertivní práva • způsoby správné argumentace • přijatelný kompromis • požádání o laskavost • stížnost 	<u>Člověk v sociálních vztazích</u>
EV IX.		<ul style="list-style-type: none"> • asertivita ve ztížených podmínkách • reakce na neoprávněnou kritiku • techniky, jak vhodně reagovat na neoprávněnou kritiku • asertivita ve skupině 	<u>Člověk v sociálních vztazích</u>
EV VII.	EV-9-1-05 ŽÁK ROZLIŠUJE MANIPULAČNÍ PŮSOBNÍ MEDIÍ A IDENTIFIKUJE SE S POZITIVNÍMI PROSOCIÁLNÍMI VZORY.	<ul style="list-style-type: none"> • smysl autority • vztah k autoritě • podstata imitace a identifikace • pravidla zdravé identifikace • nebezpečí nezdravé identifikace 	<u>Osobnost</u>
EV VIII.	EV-9-1-02 ŽÁK RESPEKTUJE VELIKOST A DŮSTOJNOST LIDSKÉ OSOBY, OBJEVUJE VLASTNÍ JEDINEČNOST A IDENTITU A VYTVÁŘÍ SI ZDRAVÉ SEBEVĚDOMÍ.	<ul style="list-style-type: none"> • lidská práva • zdroje lidských práv • svoboda • rovnost • potenciality člověka • pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích 	<u>Právní minimum</u>
EV VIII.	EV-9-1-03 ŽÁK ANALYZUJE A APLIKUJE EMPATII V KOLEKTIVU.	<ul style="list-style-type: none"> • důvody k radosti a smutku u sebe a u druhých • zmírňování prožívání smutku u druhých 	<u>Psychické procesy a stavy</u>
EV VIII.	EV-9-1-06 ŽÁK SPOLUPRACUJE I V OBTÍŽNÝCH SOCIÁLNÍCH SITUACÍCH.	<ul style="list-style-type: none"> • význam komplexní prosociálnosti • formy komplexní prosociálnosti • pomoc anonymnímu člověku • osobní angažovanost • projekty na řešení sociálních 	<u>Osobnost</u>

EV IX.		<p>problémů</p> <ul style="list-style-type: none"> • smysl a cíl mého života • ušlechtilý životní cíl • moje postoje, moje role • zodpovědný život • mé schopnosti a okolí • autonomie a konformita 	<p><u>Osobnost</u></p> <p><u>Člověk v sociálních vztazích</u></p>
EV VIII.	EV-9-1-08 ŽÁK ANALYZUJE ETICKÉ ASPEKTY RŮZNÝCH ŽIVOTNÍCH SITUACÍ.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumné nakládání s penězi • peníze jako prostředek • vztah mezi ekonomikou a etikou • rozvíjení ekonomických ctností – šetrnost, podnikavost atd. • skromnost • konzumní způsob života 	<u>Člověk, stát a hospodářství</u>
EV IX.	EV-9-1-07 ŽÁK JE VNÍMAVÝ K SOCIÁLNÍM PROBLÉMŮM, V KONTEXTU SVÉ SITUACE A SVÝCH MOŽNOSTÍ PŘÍSPÍVÁ K JEJICH ŘEŠENÍ.	<ul style="list-style-type: none"> • seznámení se se sociálními problémy • typy sociálních problémů • analýza a popis prožitků a situace lidí s různými sociálními problémy • dopad sociálních problémů na člověka a jeho okolí • vnímavost k obtížné situaci druhých • sociálně patologické jevy a jejich rizika pro děti a mládež 	<p><u>Psychické procesy a stavy</u> Jak poznávám a vnímám</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • hodnota stáří • mezigenerační vztahy 	<u>Osobnost</u>

VO	Výchova k občanství	9. ročník	dotace: 1	(povinný)
-----------	----------------------------	------------------	------------------	------------------

Občan (9. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-4-02	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s petičním právem ➤ vyzkouší si postup při rozhodování v obecním zastupitelstvu ➤ zjistí, kde se nachází místní obecní úřad a seznámí se s jeho činností ➤ seznámí se s povinnostmi úředníků ➤ používá vhodné formulace při komunikaci s úřady <p>VO-9-4-02 ROZLIŠUJE A POROVNÁVÁ ÚKOLY JEDNOTLIVÝCH SLOŽEK STÁTNÍ MOCI ČR I JEJÍCH ORGÁNŮ A INSTITUCÍ, UVEDE PŘÍKLADY INSTITUCÍ A ORGÁNŮ, KTERÉ SE PODÍLEJÍ NA SPRÁVĚ OBCÍ, KRAJŮ A STÁTU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • obec, účast občanů na správě a řízení obce, volební a petiční právo, komunální volby • na úřadě, právo na informace, povinnosti úředníků • státní občanství • ČR jako součást EU
VO-9-4-05	<p>VO-9-4-05 PŘIMĚŘENĚ UPLATŇUJE SVÁ PRÁVA VČETNĚ PRÁV SPOTŘEBITELE A RESPEKTUJE PRÁVA A OPRÁVNĚNÉ ZÁJMY DRUHÝCH LIDÍ, POSOUDÍ VÝZNAM OCHRANY LIDSKÝCH PRÁV A SVOBOD, ROZUMÍ POVINNOSTEM OBČANA PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANY STÁTU.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ujasní si význam pojmu občanství ➤ ví, jak občanství státu nabýváme ➤ uvědomí si povinnost prokazovat se platným osobním dokladem 	
VO-9-5-01	<p>VO-9-5-01 POPÍŠE VLIV ZAČLENĚNÍ ČR DO EU NA KAŽDODENNÍ ŽIVOT OBČANŮ, UVEDE PŘÍKLADY PRÁV OBČANŮ V RÁMCI EU I MOŽNÝCH ZPŮSOBŮ JEJICH</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s tím, jaká práva a povinnosti plynou z občanství v EU ➤ vyhledá informace o činnosti EU ➤ prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci a seberealizaci v EU 	

 VO-9-4-11	UPLATŇOVÁNÍ. ➤ diskutuje o příčinách, důsledcích a řešení korupčního jednání v konkrétních situacích VO-9-4-11 DISKUTUJE O PŘÍČINÁCH A DŮSLEDČÍCH KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ.	<ul style="list-style-type: none"> • občan – na úradě
	průřezová témata VDO: OOSS, POPŽ, PD	

Občan a právo (9. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-4-05	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí význam práva ➤ uvědomí si potřebu znalosti právního řádu a jeho dodržování ➤ upevní si znalost základních lidských práv ➤ zamyslí se nad tím, co je právní vztah a co z něho vyplývá VO-9-4-05 PŘIMĚŘENĚ UPLATŇUJE SVÁ PRÁVA VČETNĚ PRÁV SPOTŘEBITELE A RESPEKTUJE PRÁVA A OPRÁVNĚNÉ ZÁJMY DRUHÝCH LIDÍ, POSODÍ VÝZNAM OCHRANY LIDSKÝCH PRÁV A SVOBOD, ROZUMÍ POVINNOSTEM OBČANA PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANY STÁTU. <ul style="list-style-type: none"> ➤ ve stručnosti se seznámí s Občanským zákoníkem ➤ seznámí se s problematikou dědictví ➤ rozliší vlastnictví hmotné a nehmotné ➤ vysvětlí, která práva vyplývají z vlastnictví ➤ seznámí se s pojmy oprávněné a neoprávněné omezení vlastnického práva, vyvlastnění, autorské právo 	<ul style="list-style-type: none"> • význam práva, právní řád ČR, zákony, právní předpisy, právní normy, právní vědomí • občanskoprávní vztahy • vlastnické právo • ochrana majetku
VO-9-3-01	VO-9-3-01 ROZLIŠUJE A POROVNÁVÁ RŮZNÉ FORMY VLASTNICTVÍ, VČETNĚ DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ, A ZPŮSOBY JEJICH OCHRANY, UVEDE PŘÍKLADY.	

VO-9-4-06	<ul style="list-style-type: none"> ➤ na příkladu vysvětlí, co je nepřiměřená obrana ➤ jmenuje příklady preventivních opatření, které slouží k ochraně majetku VO-9-4-06 OBJASNÍ VÝZNAM PRÁVNÍ ÚPRAVY DŮLEŽITÝCH VZTAHŮ – VLASTNICTVÍ, PRACOVNÍ POMĚR, MANŽELSTVÍ.	
 VO-9-4-07	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se se způsoby uzavírání smluv a s některými druhy smluv ➤ porozumí pojmům smlouva o dílo, zakázka ➤ zodpovědně a opatrně přistupuje k uzavírání smluv ➤ seznámí se s pojmem odpovědnost za škodu ➤ diskutuje o možnostech odškodnění poškozeného ➤ uvádí příklady, jak lze škodám předcházet VO-9-4-07 PROVÁDÍ JEDNODUCHÉ PRÁVNÍ ÚKONY A CHÁPE JEJICH DŮSLEDKY, UVEDE PŘÍKLADY NĚKTERÝCH SMLUV UPRAVUJÍCÍCH OBČANSKOPRÁVNÍ VZTAHY – OSOBNÍ PŘEPRAVA, KOUPEŘ, OPRAVA ČI PRONÁJEM VĚCÍ.	<ul style="list-style-type: none"> • smlouvy • odpovědnost za škodu
 VO-9-4-05	<ul style="list-style-type: none"> ➤ popíše postup při reklamaci výrobku nebo služby ➤ na příkladu objasní, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele VO-9-4-05 PŘIMĚŘENĚ UPLATŇUJE SVÁ PRÁVA VČETNĚ PRÁV SPOTŘEBITELE A RESPEKTUJE PRÁVA A OPRÁVNĚNÉ ZÁJMY DRUHÝCH LIDÍ, POSODÍ VÝZNAM OCHRANY LIDSKÝCH PRÁV A SVOBOD, ROZUMÍ POVINNOSTEM OBČANA PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANY STÁTU.	<ul style="list-style-type: none"> • reklamace • práva spotřebitele
průřezová témata VDO: OOSS, PD		

Právní ochrana (9. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uvede příklady sankcí a vysvětlí jejich význam ➤ rozpozná protiprávní jednání 	<ul style="list-style-type: none"> • orgány právní ochrany • přestupky a správní řízení

VO-9-4-08	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s tím, co řeší správní řízení a jak probíhá <p>VO-9-4-08 DODRŽUJE PRÁVNÍ USTANOVENÍ, KTERÁ SE NA NĚJ VZTAHUJÍ, A UVĚDOMUJE SI RIZIKA JEJICH PORUŠOVÁNÍ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí, co jsou přestupky, a uvede příklad některých přestupků ➤ jedná zodpovědně a v souladu se zákony ➤ uvede, čím se zabývá občanské soudní řízení a jak probíhá ➤ seznámí se s existencí rozhodců a rozhodčího řízení ➤ porozumí významu slov navrhovatel, odpůrce ➤ seznámí se s průběhem trestního řízení a s pojmem presumpce nevinny ➤ vyjmenuje příklady trestných činů a možných trestů ➤ rozliší přestupky a trestné činy 	<ul style="list-style-type: none"> • občanské soudní řízení • trestní právo • trestní odpovědnost, trestná činnost mladistvých
VO-9-4-09	<p>VO-9-4-09 ROZLIŠUJE A POROVNÁVÁ ÚKOLY ORGÁNŮ PRÁVNÍ OCHRANY OBČANŮ, UVEDE PŘÍKLADY JEJICH ČINNOSTI A SPOLUPRÁCE PŘI POSTIHOVÁNÍ TRESTNÝCH ČINŮ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí význam trestů ➤ seznámí se s rozdíly mezi trestním stíháním dospělých a mladistvých ➤ pochopí rozdíl mezi základní a plnou trestní odpovědností ➤ přijme odpovědnost za své jednání 	
VO-9-4-10	<p>VO-9-4-10 ROZPOZNÁ PROTIPRÁVNÍ JEDNÁNÍ, ROZLIŠÍ PŘESTUPEK A TRESTNÝ ČIN, UVEDE JEJICH PŘÍKLADY.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uvede příklady korupčního jednání 	<ul style="list-style-type: none"> • právní ochrana
průřezová témata		

V pracovním poměru (9. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-4-06	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se se službami úřadu práce ➤ seznámí se s tím, co musí obsahovat pracovní smlouva a s pojmy výpověď a rozvázání pracovního poměru ➤ seznámí se s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů ➤ orientuje se v Zákoníku práce VO-9-4-06 OBJASNÍ VÝZNAM PRÁVNÍ ÚPRAVY DŮLEŽITÝCH VZTAHŮ – VLASTNICTVÍ, PRACOVNÍ POMĚR, MANŽELSTVÍ.	<ul style="list-style-type: none"> • hledání zaměstnání, získávání potřebných informací • pracovní právo
	průřezová témata OSV: K, KaK	

Rodina a zákony (9. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
VO-9-4-06	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se základními právy a povinnostmi manželů ➤ pochopí právní rozdíl mezi manželstvím a partnerstvím ➤ seznámí se s tím, jakou pomoc poskytuje rodinám stát ➤ uvědomí si právní odpovědnost rodičů za výchovu svých dětí ➤ pochopí mravní a právní důsledky rozvodu ➤ seznámí se s možnostmi náhradní rodinné péče VO-9-4-06 OBJASNÍ VÝZNAM PRÁVNÍ ÚPRAVY DŮLEŽITÝCH VZTAHŮ – VLASTNICTVÍ, PRACOVNÍ POMĚR, MANŽELSTVÍ.	<ul style="list-style-type: none"> • rodina, manželství, partnerství • výchova v rodině, náhradní rodinná péče
	průřezová témata	

Člověk, stát a hospodářství (9. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo

 VO-9-3-06	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s pojmem ekonomika ➤ pochopí zásahy státu do ekonomiky ➤ porozumí řízené a tržní ekonomice ➤ stručně vysvětlí fungování trhu ➤ na příkladu vysvětlí způsoby, jak se stanovuje cena ➤ na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH <p>VO-9-3-06 NA PŘÍKLADU CHOVÁNÍ KUPUJÍCÍCH A PRODÁVAJÍCÍCH VYLOŽÍ PODSTATU FUNGOVÁNÍ TRHU, OBJASNÍ VLIV NABÍDKY A POPTÁVKY NA TVORBU CENY A JEJÍ ZMĚNY, NA PŘÍKLADU UKÁŽE TVORBU CENY JAKO SOUČET NÁKLADŮ, ZISKU A DPH, POPÍŠE VLIV INFLACE NA HODNOTU PENĚZ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomika, stát a národní hospodářství
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pochopí, co to je podnikání a seznámí se s možností podnikání v ČR ➤ seznámí se s pojmy živnostenský list, živnostník ➤ rozlišuje výhody a nevýhody zaměstnání a podnikání 	<ul style="list-style-type: none"> • podnikání v ČR
VO-9-3-02	<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní, co je státní rozpočet a na jakém principu funguje ➤ na příkladech vysvětlí rozdíl mezi vyrovnaným, schodkovým a přebytkovým rozpočtem ➤ vysvětlí, co je inflace a jaký je její vliv na reálnou hodnotu peněz <p>VO-9-3-02 SESTAVÍ JEDNODUCHÝ ROZPOČET DOMÁCNOSTI, UVEDE HLAVNÍ PŘÍJMY A VÝDAJE, ROZLIŠÍ PRAVIDELNÉ A JEDNORÁZOVÉ PŘÍJMY A VÝDAJE, ZVÁŽÍ NEZBYTNOST JEDNOTLIVÝCH VÝDAJŮ V HOSPODAŘENÍ DOMÁCNOSTI, OBJASNÍ PRINCIP VYROVNANÉHO, SCHODKOVÉHO A PŘEBYTKOVÉHO ROZPOČTU DOMÁCNOSTI, DODRŽUJE ZÁSADY HOSPODÁRNOSTI A VYHÝBÁ SE RIZIKŮM PŘI HOSPODAŘENÍ S PENĚZI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • státní rozpočet

VO-9-3-05	VO-9-3-05 UVEDE A POROVNÁ NEJOBVYKLEJŠÍ ZPŮSOBY NAKLÁDÁNÍ S VOLNÝMI PROSTŘEDKY A ZPŮSOBY KRYTÍ DEFICITU.	
VO-9-3-07	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s daňovou soustavou ČR ➤ pochopí rozdíl mezi poplatníkem a plátcem ➤ seznámí se s pojmem zachytná sociální síť a pochopí, jakým způsobem funguje ➤ uvede možnosti různých typů pojištění ➤ rozlišuje příspěvky státní sociální podpory VO-9-3-07 ROZLIŠUJE, ZE KTERÝCH ZDROJŮ POCHÁZEJÍ PŘÍJMY STÁTU A DO KTERÝCH OBLASTÍ STÁT SMĚŘUJE SVÉ VÝDAJE, UVEDE PŘÍKLADY DÁVEK A PŘÍSPĚVKŮ, KTERÉ ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU ZÍSKÁVAJÍ OBČANÉ.	<ul style="list-style-type: none"> • sociální politika státu
VO-9-3-03	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s činností bank a pochopí jejich význam ve fungování tržního hospodářství ➤ uvědomí si význam České národní banky ➤ orientuje se v bankovních službách ➤ vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet ➤ uvede možnosti půjčení chybějících finančních prostředků ➤ porovná nabídku finančních produktů pro půjčení chybějících finančních prostředků ➤ uvede příklady různých způsobů hotovostního placení ➤ uvede příklady různých způsobů bezhotovostního placení ➤ posoudí výhody a rizika hotovostního a bezhotovostního placení v konkrétní situaci ➤ na příkladech objasní rozdíly mezi debetní a kreditní platební kartou ➤ na příkladu vysvětlí rozdíl mezi úrokem placeným a přijatým VO-9-3-03 NA PŘÍKLADECH UKÁŽE VHODNÉ VYUŽITÍ RŮZNÝCH NÁSTROJŮ HOTOVOSTNÍHO A BEZHOTOVOSTNÍHO PLACENÍ, UVEDE PŘÍKLADY POUŽITÍ	<ul style="list-style-type: none"> • peněžní ústavy

VO-9-3-04	DEBETNÍ A KREDITNÍ PLATEBNÍ KARTY, VYSVĚTLÍ JEJICH OMEZENÍ. VO-9-3-04 VYSVĚTLÍ, JAKOU FUNKCI PLNÍ BANKY A JAKÉ SLUŽBY OBČANŮM NABÍZEJÍ, VYSVĚTLÍ VÝZNAM ÚROKU PLACENÉHO A PŘIJATÉHO, UVEDE NEJČASTĚJŠÍ DRUHY POJIŠTĚNÍ A NAVRHNE, KDY JE VYUŽÍT.	
průřezová témata		

Globální svět (9. ročník)		
číslo výstupu	výstupy (OČEKÁVANÉ a dílčí)	učivo
 VO-9-5-03	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje globální, lokální a individuální problémy ➤ uvědomuje si možnosti, jak je řešit 	<ul style="list-style-type: none"> • problémy současného světa • ohrožené životní prostředí • globalizace, populační exploze
VO-9-5-04	VO-9-5-03 UVEDE PŘÍKLADY NĚKTERÝCH PROJEVŮ GLOBALIZACE, POROVNÁ JEJICH KLADY A ZÁPORY. <ul style="list-style-type: none"> ➤ vnímá odpovědnost člověka za osud planety VO-9-5-04 UVEDE NĚKTERÉ GLOBÁLNÍ PROBLÉMY SOUČASNOSTI, VYJÁDŘÍ NA NĚ SVŮJ OSOBNÍ NÁZOR A POPÍŠE JEJICH HLAVNÍ PŘÍČINY I MOŽNÉ DŮSLEDKY PRO ŽIVOT LIDSTVA. <ul style="list-style-type: none"> ➤ uvědomuje si závažnost a důsledky zásahů lidí do přírody ➤ seznámí se s pojmem ekologie ➤ pojmenuje ekologické problémy a naznačí možnosti jejich řešení 	
VO-9-5-05	VO-9-5-05 OBJASNÍ SOUVISLOSTI GLOBÁLNÍCH A LOKÁLNÍCH PROBLÉMŮ, UVEDE PŘÍKLADY MOŽNÝCH PROJEVŮ A ZPŮSOBŮ ŘEŠENÍ GLOBÁLNÍCH PROBLÉMŮ NA LOKÁLNÍ ÚROVNI – V OBCI, REGIONU.	

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s pojmy globalizace, populační exploze, ekologická stopa ➤ uvědomuje si nebezpečí válek a ozbrojených konfliktů, včetně terorismu ➤ naznačí možnosti řešení 	
 VO-9-5-06	<ul style="list-style-type: none"> ➤ připomene si, jak se chránit v případě ohrožení <p>VO-9-5-06 UVEDE PŘÍKLADY MEZINÁRODNÍHO TERORISMU A ZAUJME VLASTNÍ POSTOJ KE ZPŮSOBŮM JEHO POTÍRÁNÍ, OBJASNÍ ROLI OZBROJENÝCH SIL V ČR PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANY STÁTU A PŘI ŘEŠENÍ KRIZÍ NEVOJENSKÉHO CHARAKTERU.</p>	
VO-9-1-06	<p>VO-9-1-06 ZHODNOTÍ A NA PŘÍKLADECH DOLOŽÍ VÝZNAM VZÁJEMNÉ SOLIDARITY MEZI LIDMI, VYJÁDRÍ SVÉ MOŽNOSTI, JAK MŮŽE V PŘÍPADĚ POTŘEBY POMÁHAT LIDEM V NOUZI A JAK POMOCI V SITUACÍCH OHROŽENÍ A OBRANY STÁTU.</p>	
	<p>průřezová témata OSV: KaK VDO: OOSS EnV: VČP</p>	

Životní perspektivy (9. ročník)

číslo výstupu	výstupy (dílčí)	učivo
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s pojmem smysl života ➤ vysvětlí pojem seberealizace ➤ vyhledá vlastní zdroje energie a dobré nálady 	<ul style="list-style-type: none"> • životní plány a cíle

	průřezová témata OSV: K, KaK	
--	---	--

 Integrace EV do vzdělávacího oboru VO		
EV		VO – IX. ročník
výstupy EV (zápis RVP výstupů do TK)	učivo	tematický celek, téma
EV IX.	EV-9-1-09 ŽÁK SE ROZHODUJE UVÁŽLIVĚ A VHODNĚ V KAŽDODENNÍCH SITUACÍCH A NEVYHÝBÁ SE ŘEŠENÍ OSOBNÍCH PROBLÉMŮ.	<u>Globální svět</u>
EV VI.	EV-9-1-10 ŽÁK APLIKUJE POSTOJE A ZPŮSOBILOSTI, KTERÉ ROZVÍJÍ MEZILIDSKÉ VZTAHY.	<u>Globální svět</u> Ohrožené životní prostředí Ekologie – možnosti, řešení
EV IX.		<u>Právní ochrana</u>